

Sygn. akt III U 794/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
------------------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2021r. w Suwałkach na posiedzeniu niejawnym

sprawy **S. O. (1)**

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w W.

o wysokość świadczeń służb mundurowych

w związku z odwołaniem S. O. (1)

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w W.

z dnia 30 sierpnia 2017 r. znak (...)

1. **oddala odwołanie.**

2. **zasądza od S. O. (1) na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w W. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, od dnia uprawomocnienia się wyroku, do dnia zapłaty.**

Sygn. akt III U 794/19

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA decyzją z dnia 30.08.2017r. na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr (...) ponownie ustalił S. O. (2) od 01.10.2017r. wysokość emerytury na kwotę (...)zł brutto. Informacja IPN o przebiegu służby S. O. (1) wskazywała, że w okresie czasu od 01.02.1978r. do 31.07.1990r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b wskazanej ustawy.

W odwołaniu od tej decyzji S. O. (1) domagał się jej zmiany i przyznania świadczenia emerytalnego w dotychczasowej wysokości. Zarzucił skarżonej decyzji naruszenie szeregu przepisów Konstytucji RP, w szczególności art. 2, art. 10 ust. 1 i 2, art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 47, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 67 ust. 1 oraz art. 6 ust. 2, art. 8 i art. 15 ust. 4 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Podniósł, iż w trakcie pracy nie wykonywał czynności, które można zakwalifikować do czynów represyjnych o charakterze operacyjnym, niezbędnych w SB. Z powierzonych obowiązków wywiązywał się należycie. Jako pracownik Wydziału (...)pomagał przy składaniu dokumentów. Bardzo często także w dniach wolnych od pracy był proszony do Wydziału, by pomóc ludziom, szczególnie tym wyjeżdżającym służbowo. Przeniesienie do Wydziału (...) nie obyło się też na jego wniosek, było to przeniesienie służbowe. Obniżenie zaś jego emerytury spowodowało brak możliwości normalnego przeżycia i zapewnienia jakiegokolwiek minimum socjalnego. Od 15 lat jest osobą samotną i choruje. Aktualna decyzja o wysokości emerytury wpłynęła bezpośrednio na stan jego zdrowia – po opłaceniu wszystkich należności czynszowych, nie stać go na leki i zabiegi lecznicze.

Następnie, w aspekcie podniesionych naruszeń przepisów prawa, szeroko omówił zgłoszone do decyzji zarzuty, wręcz z akademickim uzasadnieniem, przyjmującym doktrynalną formę. W konsekwencji podkreślił, że zaskarżone decyzje naruszają jego godność, prawo do ochrony czci i dobrego imienia oraz prawo do prywatności, poprzez przyjęcie, że służba w okresie przed 31.07.1990r stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Organ rentowy, obniżając jego świadczenie emerytalne, działał w sposób arbitralny i nieuzasadniony, przypisując mu winę za działania związane z naruszeniami praw człowieka, których dopuszczały się władze publiczne w okresie PRL.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującego się zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wskazał, że zaskarżona decyzja emerytalna została wydana na podstawie art. 15c znowelizowanej ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji /.../ oraz ich rodzin (t. jedn. Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.), na mocy której wprowadzono art. 13b, ustalający katalog cywilnych i wojskowych instytucji i formacji, w których służba od dnia 22.07.1944r. do 31.07.1990r. jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Zgodnie natomiast z art. 15 c ust. 1 w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2.01.1999r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4.

Powołany przepis zawiera także obostrzenie zawarte w ust. 3, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawodawca zobowiązał tym samym pozwany organ emerytalny do wszczynania z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń stosownie do wyżej wymienionych przepisów.

Wysokość świadczenia została ustalona na podstawie informacji o przebiegu służby z dnia 05.04.2017r. Nr (...).

W myśl art. 13a ust. 5 powołanej ustawy informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1 (sporządzona przez Instytut Pamięci Narodowej), jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12 ustawy.

Odnosząc się do zarzutów dotyczących naruszenia określonych przepisów Konstytucji wskazał, że organ rentowy nie jest właściwy do rozstrzygnięcia w tym przedmiocie. Zasadą jest, że ustawa (jej przepisy) do czasu stwierdzenia niekonstytucyjności, korzysta z domniemania konstytucyjności.

W obowiązującym więc stanie konstytucyjnym bezpodstawne jest stanowisko dopuszczające odmowę zastosowania przez sąd orzekający normy ustawowej ze względu na jej sprzeczność z normą konstytucyjną i orzeczenie bezpośrednio na podstawie regulacji konstytucyjnej. Stanowisko takie nie znajduje uzasadnienia w wyrażonej w Konstytucji zasadzie

bezpośredniego stosowania jej przepisów (art. 8 ust. 2), ani w przepisie przewidującym podległość sędziego w sprawowaniu urzędu tylko Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Ogólne wskazania Konstytucji nie pozwalają bowiem na wydawanie na ich podstawie indywidualnych rozstrzygnięć, a przy tym sędzia, podlegając Konstytucji, nie jest zwolniony z podległości ustawie zwykłej. Należy więc przyjąć, że właściwą drogą do rozstrzygnięcia wątpliwości co do zgodności z ogólną normą konstytucyjną szczegółowej regulacji ustawowej mającej zastosowanie w sprawie jest przedstawienie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu. Domniemanie bowiem zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego uznać nie można było.

Nie można było mianowicie stwierdzić niekonstytucyjności przepisów art. 13b i art. 15c ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.), zwaną dalej policyjną ustawą emerytalną.

Trzeba jednoznacznie wskazać za organem rentowym, że do stwierdzenia niekonstytucyjności przepisów ustawy z Konstytucją właściwy jest Trybunał Konstytucyjny. Domniemanie bowiem zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca.

Poza tym Sąd nie widzi tak od razu podstaw do uznania przepisów art. 13b i art. 15c ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016r. poz. 708 ze zm.) za niekonstytucyjne. Ustawodawca posiada legitymację do wprowadzenia nowych zasad ustalania wysokości emerytur danej grupie uprawnionych. W tym przypadku nie doszło do pozbawienia prawa do świadczenia emerytalnego w ogóle, co w takiej sytuacji mogłoby skutkować uznaniem tej regulacji za niezgodną z Konstytucją, a jedynie do zmniejszenia do określonego pułapu świadczenia emerytalnego lub rentowego. Zmniejszenie to odbyło się w ramach ogólnie pojętej sprawiedliwości społecznej związanej z oceną ustawodawcy funkcjonowania państwa totalitarnego, w czym Sąd nie upatruje naruszenia przepisów Konstytucji RP ani innych norm, które w odwołaniu przytaczał odwołujący się. Wszakże gdyby zarzuty wskazane w odwołaniu, nie wdając w ich bliższe omawianie, uznać za uzasadnione poprzez naruszenie przez zaskrzoną decyzję wskazanych przepisów Konstytucji i regulacji prawnych Unii Europejskiej, to przyjąć by należało, że każda wysokość, czy to emerytury czy renty, nie mogłaby być wzruszona, nawet gdyby była bardzo i to bardzo znaczna i w poczuciu sprawiedliwości społecznej oczywiście nienależna. Taka zaś wysokość emerytury czy renty, nawet przyznanej przez instytucje państwowe, nie może podlegać bezwzględnej ochronie. Ta ochrona ma granice i jeżeli jest nią przeciętna kwota emerytury, bądź renty wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, to jest jak najbardziej do zaakceptowania.

Trzeba jednak wskazać, że w tym zakresie stanowczo może się wypowiedzieć tylko Trybunał Konstytucyjny. Sąd bowiem musi stosować ustanowione przepisy.

Odnośnie odwołującego się należy więc zastosować zmienione przepisy policyjnej ustawy emerytalnej. Nie zaprzeczył on mianowicie, że pełnił służbę w instytucji wymienionej w art. 13b policyjnej ustawy emerytalnej, ustalającej katalog cywilnych i wojskowych instytucji i formacji, w których służba od dnia 22.07.1944r. do 31.07.1990r. została uznana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Dokumentacja w sprawie taką służbę zaś potwierdza.

Brzmienie przepisów art. 13b i 15c policyjnej ustawy emerytalnej jest jednoznaczne, niewymagające jakiegokolwiek interpretacji. Ustawodawca uznał w sposób wyraźny, że służba w instytucjach i formacjach wskazanych w art.

13b została uznana za służbę na rzecz totalitarnego państwa, która skutkuje 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz tego totalitarnego państwa. Ustawodawca nie pozostawił w tym względzie żadnej swobody interpretacyjnej. Sąd Najwyższy tymczasem w wielu orzeczeniach uwypuklił, że w orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że państwie prawnym interpretator musi zawsze w pierwszym rzędzie brać pod uwagę językowe znaczenie tekstu prawnego. Wyłącznie w sytuacji, gdy wykładnia językowa przepisu nie daje jednoznacznego wyniku, ustalenie jego znaczenia należy dokonać, odwołując się do pozajęzykowych reguł wykładni (systemowej i funkcjonalnej). Zauważyć przy tym wypada, że przyjęcie swoistego znaczenia tekstu prawnego, ustalonego na podstawie wykładni funkcjonalnej (celowościowej) będzie prowadziło do wykładni rozszerzającej lub zwężającej, zaś przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych. Innymi słowy, nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zwężającej, modyfikując wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.11.1999r. II UKN 187/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 121; z dnia 16.08.2005r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218; z dnia 23.10.2006r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359; z dnia 4.03.2008r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 103; z dnia 19.05.2009r., III UK 6/09; z dnia 5.04.2016r., I UK 136/15).

Mając zatem na uwadze taki powyższy stan rzeczy, nie sposób i nie można badać, czy odwołujący się poprzez realizację swoich zadań służbowych nie działał na rzecz totalitarnego państwa. Ustawodawca uznał mianowicie, że służba we wskazanych instytucjach i formacjach była zawsze służbą na rzecz totalitarnego państwa. Kwestia więc tego, jakie konkretnie czynności wykonywał odwołujący się, nie ma znaczenia w sprawie. Nie ma zatem znaczenia, że nie był jedną z osób, które kierowały organami państwa totalitarnego i nie angażował się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękając swoich obywateli. Przesłaną przyjęcia 0% podstawy wymiaru jest fakt służby w instytucji lub formacji wskazanej w art. 13b policyjnej ustawy emerytalnej. W takiej formacji odwołujący się pełnił służbę – art. 13b ust. 1 pkt. 5b – (...). Zanim Trybunał Konstytucyjny nie uzna tego przepisu za niekonstytucyjny, Sąd musi ten przepis stosować. Podlega bowiem ustawom i nie może orzekać, zależnie od okoliczności, wbrew tym ustawom.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że odwołujący się był (...)w Wydziale W (opinia służbowa z dnia 19.02.1982r.). Zatem niewątpliwie nie pełnił tylko funkcji technicznych i pomocniczych w strukturach formacji państwa totalitarnego, a aktywnie przyczyniał się do funkcjonowania państwa totalitarnego, skoro pracował w służbach operacyjnych. Za dobre wyniki w służbie był wyróżniany. We wniosku personalnym z dnia 24.02.1982r. czytamy: „W pełni zachowuje konspirację pracy i przestrzega zasad tajemnicy służbowej”. Podobną opinię służbową o odwołującym się przedłożył przedstawił 26.08.1985r., 15.12.1986r. i 2.02.1989r.

Nie ma zatem podstaw, aby odwołanie S. O. (1) zasługiwało na uwzględnienie.

Nie ma też podstawy, aby wobec odwołującego się zastosować art. 8a ust. 1 i 2 policyjnej ustawy emerytalnej, zgodnie z którym Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji, w szczególności uzasadnionych przypadkach, może wyłączyć stosowanie art. 15c, art. 22a i art. 24a w stosunku do osób pełniących służbę, o której mowa w art. 13b, ze względu na:

- 1) krótkotrwałą służbę przed dniem 31.07.1990r. oraz
- 2) rzetelne wykonywanie zadań i obowiązków po dniu 12.09.1989r., w szczególności z narażeniem zdrowia i życia.

Służba S. O. (1) przed dniem 31.07.1990r. nie była krótkotrwała, a trudno mówić, aby rzetelnie wykonywał zadania i obowiązki po dniu 19.02.1989r., skoro w policji pracował do 7.04.1991r. i został zwolniony za naruszenie dyscypliny pracy.

Mając zatem to wszystko na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

O kosztach orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 265 ze zm.).

PW/mmw